

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN- ÉS GÖRÖG-SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám
(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 2 kr. (4 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrészt 4 frt és egy nyolczadrészt oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti. A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

HIVATALOS RÉSZ.

Kivonat az egyházmegyei körlevelekből.

Nyitra-egyházmegye:

Mivel pedig ugyancsak a Szent-István-Társulat immár tanügyi lapot is ad ki *»Népnevelő«* címmel s azt a Társulat a mi egyházmegyénk minden tanítójának is megküldi; ezennel minden lelkésznek s nevezetesen az elemi iskolák igazgatóinak és felügyelőinek meghagyom, hogy jövőben minden pályázatot e lapban hirdessenek, mint amely határozottan a katolikus iskolák érdekeit szolgálja.

Tanügyi értesítés. Felhivatnak mindazon tanítójelöltek, kik az ungvári kir. gör. kath. éneklésztanítóképzőben a folyó 1894—95-ik tanév végén tanképesítő vizsgálatot óhajtanak tenni, hogy ez iránti kérvényeiket a nm. vallás- és közoktatási m. kir. miniszteriumhoz ezimezve, keresztlevelel, működési és orvosi bizonyítványokkal felszerelve f. évi márczius hó 10-ig alulírt igazgatóságához küldjék be. Kelt Ungvárott, 1895 január hó 28-án. *Kaminszky Géza*, képződei igazgató.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

A nyugdíjkérdés köréből.

— Ő Nagyméltósága, a kultuszminiszter Úr kegyes figyelmébe. —

Ő Nagyméltósága, a kultuszminiszter ur fennen hangoztatta a parlamentben tartott beszéde fonalán, mennyire fel fogja ő használni a közvélemény szavát. Sőt tovább ment, s hogy reformtervei sikerüljenek, felhívta a szak-sajtó szerkesztőit, hogy a kérdéses dolgok alapos elkészítése és megvitatása módjának megbeszélésére az általa majd kitűzendő napon őt hivatalában keresnék fel.

Ez a hír kecségetető a jövőre nézve. Ez minket, tanítókat arra buzdít, hogy bizalommal tárjuk fel lapjaink hasábjain bajainkat, mert Ő Nagyméltósága kegyes lesz azokat magas figyelmére méltatni. Ebben a reményben érintek három pontot nyugdíjügyünk köré-

ből, mint amik fontosak, mert azon a bizonyos anketten, melyen sérelmeink tárgyalattak, elő nem fordultak, pedig orvoslást kívánnak.

1. Tanítói körökben régóta elítélik az 1875. évi XXXII. t. cz. 8. §-át, amely a szolgálati évekre nézve a férfiaknál *legalább* a 21-ik, nőknél a 20-ik életév betöltése utáni alkalmaztatást veszi.

A nyugdíj természete magával hozza, hogy a fáradságért adassék ennek arányában. Mindkét nemű tanítóság 19 éves korában elnyerheti az oklevelet, állást is foglalhat el: hát ez a kikötött életkor előtti idő nem megy fáradságszámba? De ez a fentartott intézkedés visszaélésekre is ad alkalmat s amint a tapasztalás mutatja, a nyugdíjalap javára — oly célzással, hogy a 40 évi maximális szolgálat a 65-ik életév előtt be ne következék, és pedig akként, hogy a *»legalább«* kifejezést lehetőleg a 25-dik életévig kihúzzák, de amikor a tanítónak 1—6 éve elesett a nyugdíjkedvezményből. Alázattal kérjük a feletünk rendelkezőket, ne sajnálják az amugy is koldus tanítótól azt a pár évet, amennyivel talán tovább avagy előbb élvezhetné a kegyelemkenyeret. Hej, elég keserű az így is! . . .

Különösen elítéljük e §-t a gyenge nőnemmel szemben; hiszen nőtársaink közül alig találkozik, aki a teljes nyugdíj idejét megérje, mind időközben dűl ki a terhes munkából; akiknek az az elvont 1—6 év egy-egy darab kenyeret adna naponként; akik a nyugdíjalapot úgy is keveset veszik igénybe, mert koldulni nem akarván, inkább utolsó lehelletig tanítóskodnak, hogysem nyugdíjaztatásukat kérnék, mert utódokat kevesen hagynak hátra, ők maguk a sorvasztó munka következtében rövid életűek. Vagy olyanok volnánk mi tanítók, mint a citrom, amiből minél több levet akarnak kifacsarni s ha már nem lehet, eldobják?! . . . Ha a mostoha idők valamikor e kifakadást meg is engedték, új közoktatásügyi

miniszterünkben — nyilatkozatai után itélve — nemes lelket ismerünk.

2. Ha a tanítói nyugdíjtöke keletkezését vesszük kétségtelen, hogy a tanítók és az iskolafentartó községek által befizetett összeg három-négyszerre nagyobb az állam által befizetetté. Nincs az a legszerényebb társulat, ahol a befizető tagoknak az összeg kezelésére nézve ne lenne joguk, befolyásuk. A mi nyugdíjtökéknél éppen azoknak nincs szavuk, akik azt fölös részben megteremtették. Avagy nézzük!

Az állam ebbe az alapba 1875-től három éven át fizetett 50—50 ezer frtot, két éven át 100—100 ezeret, 1880—1895-ig, tehát 15 éven át 150 ezer frtot, summa-summárum: 2 millió 600 ezer frtot; a tanítók, ha átlag 20 ezerre vesszük a számot, 1875—1895, tehát 20 éven át csak 300 frt után 2% mellett: 2 millió 400 ezer frtot; az iskolafentartók ugyanannyi időre átlag ugyanynyi állás után per 12 frtjával: 4 millió 800 ezer forintot = 7 millió 200 ezer frt. Persze még ehhez kellene adni a be lépéskor levonandó 5%-ot, az előléptetésnél 50%-ot, a nyugdíjazásnál 2%-ot, a halálozásnál a községre kiszabott 10 frtot, azt a bizonyos 15 krt stb., amik kerek számban kitennek a nyugdíjtöke 10 millió frtjára. Tehát az állam a tökének alig adta 1/4-ed részét s mégis az egész felügyeletet, a teljes rendelkezést a mi pénzünk felett gyakorolja, úgy a tanítókat, mint a községeket egészen kizárva. Mit eredményez ez az eljárás, ha nem azt, hogy a tanítóság körében még gyanakodás is észlelhető. Tudjuk, hogy a kezelés pénzt követel, mert a munkát ingyen senki sem haj-

landó elvégezni, de mi azt vagyunk bátrak kérdezni: 1. mivel az az összeg több mint 3/4 részében a községeké és a mienk, fenttartható-e továbbra is az az eljárás, hogy a nyugdíjazások nem a tanítók és községek óhajai szerint esnek meg? szeretnők 2. hogy annak a pénznek, mely túlrészben a mienk, a kezelésében mi is részt vehessünk: 3. hogy a mi véres verejtékünkkel egybegyűlt összeg kezeléseért ne idegen elemek huzzák a szép fizetéseket, hanem, ahol a kvalifikációnk megengedi, a mi társaink, akik ép oly használhatók ott, mint mások.

3. Felveszek egy esetet, hogy valamelyik tanító 1888-ban 300 frt fizetés mellett lett a nyugdíjintézet tagja. Fizetett: 15 frtot és évenként 6 forintot, ami 1895-ig kizárólag: $15 + 42 = 57$ frt. Ha 1895-ben 400 frtra emelik a fizetését, ezért befizet 50 frtot s évente 2%-ot; pl. ha 25 év múlva nyugdíjazták, addig befizetett összesen: $57 + 50 + 144 = 251$ frtot, amiért kap 280 frt évi nyugdíjat. Aki ma 400 frttal lép a nyugdíj kötelekbe, az fizet: 20 frtot és évenként 2%-ot, s hogy évi 280 frt nyugdíjban részesüljön, 25 év alatt befizet: 220 frtot, tehát kevesebbet, mint a másik. Annál szembetűnőbb ez az előny, minél nagyobb a törzsfizetés. Am ez nem a befizetés leszállítását jelenti, mert az általában ma is 2%. Felveszek egy másik példát, amely még furábbá teszi a helyzetet. Egy tanító 1892-ben 300 frt fizetés mellett lesz a nyugdíjintézet tagja, fizet: 15 frt és 2%-ot; ha 1895-ben a fizetését 400 frtra emelik és mondjuk, 13 év múlva, 1904-ben nyugdíjazták, eddig fizetett: $15 + (6 \times 3) + 50 + (10 \times 8) = 163$ frtot és kap: 184

TÁRCZA.

Az én iskola-gondnokom.

»Dicsértessék az Úr Jezus Krisztus neve! Mindörökké amen. Hozta Isten kedves gondnok bácsikám! Mondja csak, mi jót hozott?

»Hát édes tanító ur! egy kis pénzmagot, meg aztán a postáról is hoztam valami »Népnevelő« ujságot.

Pénzmagot?... »Népnevelő« ujságot?... Talán az ujság: »Néptanítók Lapja?»

»Nem az tanító ur! »Népnevelő« ni a!»

»Népnevelő, Népnevelő« s én gondolkozni kezdek... »Talán bizony nem is jó ujságot hoztam tanító ur! Máskor meg örült, ha azt mondtam, hogy ujságot hoztam s most meg...»

Nem az kedves gondnok bácsikám! De (szégyenlem megvallani) a »Népnevelő« egészen ismeretlen ujság előttem, nem járt nekem soha. Most meg ni! egyszerre hármat is küldenek.

»Ne törődjék vele tanító ur! az áll rajta, hogy »a róm. kath. népiskola tanítójának — ingyen —« tehát nem kell érte fizetni. Már

pedig »ingyen« bármit adjanak, el kell fogadni: ezt diktálja a józan ész, nemde?»

Igaza van gondnok bácsikám! de sokszor az »ingyenért« is »postai megbízást« küldenek. Tudja ma igen körültekintőnek kell lenni, kivált az ujságokkal szemben, mert azok a zsidó kézbe kerültek, borzasztó dolgokat követnek el némelykor.

»Népnevelő«. Kiadja a Szent-István-Társulat. Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban ingyen.

Az ige testté lett — gondnok bácsikám! A legnagyobb örömmel fogadom hajlékomba a »Népnevelő«-t, mert ez a kath. népiskolák, tanítók várva-várt egyesítő organuma, melyért annyan imádkoztak, végre megszületett.

Tehát nekünk is van, kath. nép tanítóknak, úgy mint van az állami tanítóknak, olyan hivatalos lapunk, mely egyesítve óhajt működni Jezus Krisztus zászlója alatt a kath. erkölcsi, szellemi műveltség hatalmas fegyverével.

»Nem értem önt, kedves tanító ur!»

A »Népnevelő« — ez az ujság — tudja gondnok bácsikám! Minket kath. tanítókat és velünk együtt a kath. iskolákat, a kath. népet tüzte ki céljául egyesíteni.

frt évi nyugdíjat; egy másik tanító, akit 1895-ben 400 frt mellett vesznek a nyugdíjkötelékbe, fizet: 20 frt és 2%-ot; ha 10 év múlva nyugdíjazák, tehát ugyanakkor mint az előbbi, aki 1888—1904. működött és ugyancsak 400 frt után huzza a nyugdíjat, eddig fizetett: $20 + (10 \times 8) = 100$ frtot és kap: 160 frt évi nyugdíjat, tehát csak 24 frttal kevesebbet a 3 évvel kevesebb időre, holott az előbbi az időtöbbleten kívül 63 frt bonival bir, annyival többet fizetett be. (Az időközi quinqueniumokat, mivel mindegyikre nézve egyformán vétetnek, szántsándékkal mellőztem az okoskodásnál.) *) Hol van itt arány? Nem a leghatározottabban elítéli e számítás azt, hogy a fizetésemelés után ennek 50%-át levonják a nyugdíjalap javára, egy olyannal egybevetve, aki abban a nagyobb fizetéses állásban nem fizetésemelés, hanem megválasztás vagy kinevezés útján van, tehát a működését 4—5—6 stb. száz forintos álláson kezdi. De szabadjon

*) Ime még egy világosabb és érdekesebb eset: X-et megválasztják 300 frt fizetés mellett 1895-ben s fel is veszik a nyugdíjkötelékbe, fizet 5%—15 frtot, de az év folyamán 500 frtos állásra lép elő, a fizetés-emelkedésért a nyugdíjalapba fizet 50%-ot = 100 frt s az évi 2%-ot; mondjunk 10 év múltán nyugdíjba lép, eddig fizetett: $15 + 100 + (10 \times 10) = 215$ frtot és kap 200 frt nyugdíjat. Y. tanító ugyancsak 1895-ben nyer, de azonnal 500 frtos állást, a nyugdíjkötelékbe is ez évben lép, fizet: 5%—25 frtot és évente 2%, ha 10 év múltán ő is nyugdíjba lép, eddig fizetett: $25 + (10 \times 10) = 125$ frtot, 90 frttal kevesebbet ugyanannyi időre, a nyugdíjba beszámítható ugyanannyi törzsfizetés után, csak azért, mivel ő nem emelkedés útján, hanem működése kezdetén jutott az 500 frtos állásba, és ő is kap: 200 frt évi nyugdíjat. Aki nem hiszi, számítsa utána. Hát nem abszurdum ez?

itt alázattal kérdeznünk: 1. Ki formálhat nagyobb jogot a nyugdíjösszeghez, az-e, aki érdekében többet, vagy aki kevesebbet fizet? 2. Nem-e világos, hogy az újabb nemzedéknek kínálkozó előny a régieknek, azoknak a bérére megy, akik az alapot megteremtették s ennyire fejlesztették, mert ime nem áll az, hogy az új nemzedék is akként viseli a terhet, mint a régiek; avagy 3 nem-e feltűnő méltánytalanság, hogy az új nemzedék nem fizeti a 4—5—6 stb. száz forint után a hirhedt 50%-ot, mint az a tanító, aki talán — ahog az államiak többsége — 1895-ben jut 400 frt magasabb fizetéshez, holott az új tanító is ekkor kapja az ilyen, avagy talán a 600 frtos állást, de ezen kezdi a működését, amiért amaz, ha fizetése időközönként 100—100 forintonként emelkedik, még 100 frtot kell hogy lefizessen. Hiszen bár ne kellene fizetniök semmit s bár adnának nekik 10 évi szolgálat után 600 frt nyugdíjat, csak az a baj, hogy itt az alapteremtő és fejlesztő tanítók érdekei szenvednek sérelmet. Ne mondják azt, amit már illetékes ajkakról hallottam: az új tanító, akinek működése kezdetétől nagyobb a fizetése, nagyobb évi %-járulékot is fizet, míg a nagyobb fizetést fizetésemelés útján nyerő tanító évekig kisebb %-járulékot fizetett, az az 50% arra való, hogy kiegyenlítse a különbséget a két %-között, s hogy így az illető ne 3, hanem 4—5 stb. száz forint után kaphassa a nyugdíjat. Aki ezen állítást reálisnak véli, az olvassa át a pár sorral fentebb tett számításomat.

*

Ha Nagyméltóságod a tanítók javát való-

»Hála neked Ég! tehát még se lesz igaz, hogy az állam elveszi iskoláinkat s rendelkezni fog iskolaügyeinkben, s hogy ő ad majd tanítót. Nem törődve, tetszik-e az illető nekünk vagy nem? legyen az akár zsidó, akár református tanító, mindegyiket el kell szivelnünk.

De hát mi is lenne akkor a világból? Hisz így maga az iskola romlását okozná gyermekeink vallásos érzületének, az ily tanítók már az iskola falai között kiirtanák gyermekeink szívéből a kath. vallás és erkölcs nemes érzelmeit.

Az nem lesz meg soha — gondnok bácsikám! de hát hol hallotta, hogy az állam el akarja venni iskoláinkat?

»Nem rég »ottben« a városban hallottam beszélni.

Azt ne higgye gondnok bácsikám! Az meg nem történhetik, míg a Jézus Krisztus által alapított egyháznak egy híve is leend. Ezt bizonyítja a »Népnevelő« is, mely a kath. népoktatási intézetek érdekeit mindenkor a törvény megengedte fegyverrel híven fogja védelmezni. És hogy ezt tehesse a »Szent-István-Társulat« nagy áldozatok árán bocsátotta világgá a »Népnevelő«-t, melylyel szemben azonban nekünk is vannak kötelezettségeink.

Hogy a »Népnevelő« azon a téren, melyen kibontotta zászlóját, áldásosan működhessék, segédkezet kell nyújtani nekünk is, és pedig olyformán, hogy ezután a kath. népiskoláknál — mint a milyen pl. a mienk is — a leendő pályázatok nem a »Néptanítók Lapja« szerkesztőségéhez, (hol minden szóért 3 krt) hanem a »Népnevelő« szerkesztőségéhez (hol minden szóért 2 krt kell fizetnünk) — küldjük be, úgy ám bácsikám.

Tehát ki van bontva a kath. »Népnevelő« zászlója! Rajta kath. hívek és kath. kartársak! Tömörüljünk e zászló alá, mint olyan kibontott zászló alá, mely alatt a tanítók tanítója: Jézus Krisztus küzdött. Legyen jelszavunk: »Életünket a kath. egyházért, vallás-erkölcsi nevelésért!« mert: »Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs — s ha ez leend jelszavunk, én hiszem, hogy majd egykor elmondhatjuk: »Uram! a reám bizottak, mind itt vannak; közülök egy sem veszett el.«

»Adja Isten, hogy úgy legyen tanító ur!«

Farkass Károly.

ban szívés hordja, amiről nincs okunk kételkedni, meg fogja ragadni az alkalmat, hogy sebeinkre gyógyírt nyújtson. Ezek és ezek igaz lelke rebegne érte forró köszönetet.

Váczy István.

Az olvasókönyv a természettudományi oktatás szolgálatában.

(Folytatás)

B) Az előkészítés megtörténvén, következik a természeti tárgy, tünemény, gazdasági kérdés vagy egészségügyi tétel *szemléltetése, előadása, megbeszélése*. Ez csupán azon *egy* tárgy, egy kérdés körül foroghat, a melyet a czélban kitűztünk.

Az oktatás e fokán *a)* a természeti testeknél megszemlélik a testet általában és részeiben: kiterjednek a tárgyak természeti fejlődésére is. P. o. egy növény vagy állat (p. o. a béka) fejlődésének föltüntetése sok érdekességgel jár. A tartózkodás, táplálkozás s egyéb tulajdonságok derítendők föl.

b) A természeti tüneményeknél *kíséreltet* kell tennie a tanítónak, vagy a megfigyelt tüneményt az emlékezetbe idézve, részletesen tárgyalni szükséges. S midőn ez kimerített, a konkrét esetre vonatkozó törvény vonandó le.

c) Tavasszal, nyáron és ősz elején a gazdasági tételeket gyakorlatban mutatja be a tanító: a gyakorolt dolgokat aztán az iskolában szóval ismétlik.

d) Az egészségügyi dolgokat, az előkészítést kiegészítőleg tárgyalja a tanító. Elmond mindent, a mit a kitűzött tételre vonatkozólag a gyermekeknek tudniok kell.

C) A konkrét tételek letárgyalása után a természettudományi szakok kívánalmi szerint az asszociáció következik. Itt az új konkrét tárgyakhoz (képzethez) régieket csatolhat a tanító. Vagyis: följuttja a gyermek birtokában lévő azon képzeteket, melyek hasonlítanak az újonnan nyert képzethez; azután oly ellentétes képzeteket újítat föl, melyek az új képzet megerősödését előmozdítván, lehetővé teszik.

D) A képzetek összehasonlításából eredő általánosítást, vagyis fogalom-alkotást. S az így nyert fogalmakat a tanulók rögzítik, vagyis: betanulják.

E) A jól végzett fogalomalkotás lehetővé teszi a már birtokban lévő fogalmak összehasonlítását s ezzel szélesebb körű fogalmak alkotását. (P. o. a kutya-, macskafaju-, talponjáró ragadozók különböző ismervei elkülönítése után, az egyező vonásokból kialakítható az emlősök szélesebb körű fogalma.)

De szükséges, hogy a nyert fogalmak az életre is alkalmaztassanak. Ez az ugynevezett alkalmazási fokozat, mely az elméleti tudományokat a gyakorlati tudományokkal köti össze.¹⁾

¹⁾ Lásd bővebben: Ziller, Rein. Ufer. Verédy. Kehr. stb. ek módszertani és neveléstani műveit.

Csak ennyiben vázolhattuk — czélunk keretében — a természettudományi oktatás módszerét; ez a vázlat elég azonban arra, hogy szempontunkból czélunkhoz érjünk.

Világos ezekből, hogy *a)* a czél megadása közvetlenül adassék meg a tanító által; itt tehát az olvasókönyvnek szerepe nincs.

b) Mai olvasókönyveink egyik-másikában akadunk előkészítő olvasmányokra. Ez a tapasztalat — jól tudom — csak egyéni lehet, mivel, amit én egyik-másik olvasmányban előkészítésre való anyagnak itélek, mert ismerem tanulóim előismereteit, életviszonyaiból eredő tapasztalatvilágát, — azt az olvasmányt egy másik tanító, éppen ezen okokból, előkészítésre nem használhatja, mert tanítványai előtt tartalma ismeretlen. S nagyon könnyen lehet, hogy amit én előkészítésül, az előbb fölhozott okoknál fogva, alkalmasnak ismerek, az olvasmány szerzőjének eszéigában sem volt előkészítésre szánni.

Éppen ezen okok mutatják, hogy előkészítésre való olvasmányokat *irni* nem lehet, mert a helyi körülmények utját állják ennek a szándéknak.

S mert az előkészítésre itt-ott alkalmasnak talált olvasmányok nem alkalmazhatók *teljesen* e fokozatnál, mert mindenkor akad bennük oly tétel, mely tanítványaink előtt ismeretlen lévén, a következő fokozathoz tartozik: egyáltalán lehetetlen ahhoz a gondolathoz ragaszkodni, hogy az előkészítésnél a természettudományi oktatásban olvasókönyvet használjunk. Legjobb, legközvetlenebb s a helyi körülményeket is mindenkor pontosan betartván, legeredményesebb a tanító élő szóval való előkészítése.

c) A konkrét tárgy, tünemény, tétel tárgyalásánál, mivel részben közvetlen szemléleten alapul, részben megfigyelt dolgok, észlelt tapasztalatok emlékezetbe idézésének kiegészítéséből, állandóvá tételéből áll, s mert ezek, bármily általános igazságot tárgyaljon is a konkrét tétel, mindenkor bizonyos és nem is egy egyéni vonással bírnak: az oktatás érdekessége, elevensége, közvetlensége s így a képzet-alakulás életrevalósága és teljessége czéljából legjobb a tanító közvetlen előadása.

Ha az olvasókönyv az összes természettudományi anyagot magában foglalja, két eshetőség áll elő: vagy csupán az olvasókönyvet használja a tanító a konkrét tárgytünemény vagy tétel tárgyalása alapjául s akkor elesik a közvetlen oktatás és elveszettnek tekintendők az ebből eredő áldásos eredmények; vagy a közvetlen tanítás után nyomban az olvasókönyv idevágó tétele is kezeltetik.

Az első áldástalan; a második pedig részben az. Vannak ugyanis tételek, melyeket fontosságuknál fogva s egyéb — később kifejtendő okokból — így kettősen is kell tárgyalni; de ha az összes természettudományi anyag

ily kettős tárgyalás alá vétetik, az iskolaidő óriási részét emészti föl. S akkor nem jut idő, legalább is nem jut elég idő a fontosabb, a humán tárgyak kezelésére.

A második fokozatnál tehát csupán egyes később megjelölendő olvasmányok kezelendők

d) A harmadik fokozat — asszociáció — az ismeretszerző lélek önálló munkája kell, hogy legyen. Vagyis: az újonnan nyert képzethez lehetőleg a gyermeknek magának kell emlékezetéből a rokon képzeteket kikeresni: a tanító munkája itt néha-néha csupán segítő, illetőleg a gyöngébbeknél részben vezető; csupán akkor avatkozik a gyermek asszociáló munkájába, ha emlékezete cserben hagyja. Ez pedig — napnál világosabb — a legegényibb dolog a világon. Itt tehát a tanító közvetlen munkája elengedhetlen szükség.

Ha tehát olvasókönyvet használna a tanító e fokozatnál, oly lánczokkal volna lenyűgözve, hogy az egyéniséghez való alkalmazkodásra önálló mozgást alig végezhetne; ha mozogni bírna is, óriási erőt kellene kifejtenie s működése mégis szakadozott volna.

Az pedig, hogy az asszociáló olvasmányok — már t. i. a melyek e fokon alkalmazhatók volnának — kész dolgot találjanak a gyermek elé, a lélek ismeretszerző munkájának legfontosabbik ágát, az emlékezet működésének előhozó munkáját fölöslegessé tenné, tunyává s ezzel petyhüdté, gyöngültté tenné. Mivel pedig az emlékezet nem más, mint az asszociáció folytonos munkája, s mert emlékezet nélkül értelem nincs: az ismeretszerzés e fokának tökéletességeire nagyon vigyázni kell; az olvasókönyv használata pedig hátrányára van az asszociációnak. Vigyagos tehát, hogy az olvasókönyv a harmadik fokozatnál sem használható.

Dreiszigler Ferenc.

(Folytatása következik.)

Az ojtóvessző megszedése és kezeléséről.

Hasznos szolgálatot vélek tenni akkor, a midőn erre most az érdekeltek becses figyelmét felhívom, habár mitsem mondok benne újat.

Az ojtóvesszőt legjobb a levél elhullása után nálunk október végével vagy november elején megszedni. A megszedett jó hosszú ojtóvesszőket a kert valamely zugában vagy valamely épület mögé a földben egy gödröt ásva, abba függélyesen beállítva, elvágott végeiket mintegy tenyérnyire földdel betakarjuk s körülöttük védelmül porhanyós, gazos földet halmozunk, egy-két tenyérnyire a földtől takaró gyanánt, a felső végeiket pedig szabadon hagyva, a nyul és háziállatok ellen tövissel rakjuk be.

Ekként inkább kitelelődik, mint valamely meleg, nedves pinczében; különben is pinczével nem mindenki rendelkezik.

Az ojtóvessző őszi megszedése már azért

is czélszerű, mivel így eltéve, inkább megmenthető a kártékony állatok megrongálásától és a fagytól.

De előnye az is, hogy kellő gondozás mellett egészen június végéig eltartható, még pedig akként, hogy tavasszal, midőn már a fűzfa fakadni kezd, az előbbi helyről kivesszük s valamely épület éjszaki oldalára helyezzük be, miként téli relettük el; azzal a különbséggel, hogy csak egy tenyérnyire legyenek a földben a vastagabb végei.

Megjegyzendő, hogy a nap sugarai, de kivált az eső s ha lehet szél ellen (deszkákkal körül betakarva) teljesen védve legyen, mert ellenkező esetben idő előtt kihajt avagy elszárad s így hasznavehetetlenné válik.

Az 1893. évben magam is majd így jártam a hosszantartó száraz nagy szelek miatt, s mire észrevettem, csaknem minden ojtóvesszőm elszáradt. Ugy vettem aztán elejét a bajnak, hogy az összezt egy pár napra vízbe fektettem, s a mely csomó vesszői ránczosabbak voltak, azt a vízben hagytam 3–4 napig is. Azután kivéve, az előbbi helyökre visszahelyeztem, s majd minden 2–3-ad nap vizet öntöttem rájuk, hogy a kiszáradástól megóvjam. A vízzel azonban bőven nem láttam el, nehogy idő előtt kihajtsanak.

Különben is én mindig az előttevaló este szoktam azon csomó ojtóvesszőt a vízbe fektetni, a melyet másnap szándékozom az ojtásnál felhasználni. Ami megmarad, újból elveremelem s máskor felhasználom.

Mig a vízbe tenném, előbb a vastag végeiket, ha azok beszáradtak, esetleg megfeketedtek, elvagdalom, hogy így a vizet jobban magukba szívassák s azáltal meglevnedjenek.

Ugyan így kell bánni az ojtóvesszővel, ojtványok és vadcsemetékkal, ha az ember messziről kapja azokat.

Ha az ojtóvessző ránczos, még azért nem következik abból, hogy nem használható. Az ojtóvesszők csak akkor teljesen hasznavehetetlenek, midőn a szemök s héjuk fekete.

Száraz, szellős pinczében az ojtóvessző szinte egészen július végéig eltartható s kivált ha elvágott végeiket lenmagolajba mártjuk, ez esetben gondozást sem igényel. Alkalmos pincze hiányában eltartható a vessző úgy is, hogy esőtől védett valamely helyiségben 50–60 cm. mélységű és vagy 60–70 cm. szélességű (hosszuság a vessző mennyiségétől függ) gödröt ásunk s abba mint a ládában a vesszőket lefektetve elhelyezzük s deszkákkal avagy lapos kövekkel befedjük. Az utóbbi azért czélszerűbb, mivel hamar át nem melegszik.

Ha pedig ősszel el nem láttuk magunkat ojtóvesszővel, akkor tavasszal kell azokat megszednünk — nálunk február végével, a felsőbb vidékeken pedig márczius enyhe idejében. Azonban az időjáráshoz kell alkalmazkodnunk, — fagyos időben keztyűs kézzel szedjük, nehogy fagyfoltokat kapjanak. Előbb szilva-

eseresznye- és meggy-, s azután alma, körte-fajokat szedjük.

Jól nézzük meg, hogy milyen fáról szedünk galyakat! Ismerjük a gyümölcsét! Legyen egészséges és olyan, amely már termést adott. De az csak mese, hogyha olyan fáról szedünk galyakat amely még nem gyümölcsözött, hogy az azokkal beojtott fa terméketlen marad.

A leszedett galyakat fajok szerint külön-külön kössük össze és egy a csomóra akasztott deszkácskára írjuk föl, hogy milyen nevű gyümölcsfáról valók, mert manapság a névtelen gyümölcsnek idegenek előtt nincs keletje.

Galyakat, illetve ojtó-vesszőt az egyéves ojtvánvokról is szedhetünk, még pedig az oldalhajtásokról $\frac{1}{2}$, a vezérágakról pedig $\frac{1}{8}$ -dát. A sűrű ágakat egészen levágjuk, hogy a levegő behatoljon s a fa koronája szép alakot nyerjen. A félévszkoru magasan beojtott fakról valamennyi nemes vessző felig kurtítandó, mivel ezekkel csak az a célunk, hogy tetszetős korona képződjék, míg a fiatal benemesített esemével célunk az, hogy magas fává fejlődjék. A törpe fakról itt nem szólok.

Ezen lekurtításoknak nemcsak az a célja, hogy tetszetős, erős törzs s koronája képződjék a gyümölcsfának, hanem az is, hogy ezáltal a termés is előidéztesse. *Magyar György.*

Egyesületi élet.*)

„A Pozsony és vidéki róm. kath. népnevelők egyesületé”-nek, »Pozsonyi alesperes kör»-e, e napokban alakult meg. Tisztviselői: tiszteletbeli elnök *dr. Zandt Ödön*, Pozsony belvárosi plébános, alesperes, kanonok, kerületi tanfelügyelő; elnök *Göndör Károly*, a pozsonyi kath. népiskolák igazgatója; társelnök *Schlick József*, főtanító; jegyző *Zelliger Arnold*, tanító; pénztáros *Mihalicska János*, tanító. Központi bizottsági tagokul megválasztottak: *Krammer Paula* főtanítónő, *Feigler Ferencz* és *Horváth József* főtanítók.

Irodalom és művészet.

»Iparosok Olvasótára» című vállalatból, melyet *Mártonfy Márton*, az iparoktatás-ügy országos felügyelője szerkeszt s melyet a budapesti *Lampel Róbert*-féle könyvkereskedés ad ki, megjelent a harmadik füzet. Ebben *dr. Vali Béla* jónévű író »Iparunk újraélesztését» cím alatt ismerteti a magyar ipar vázlatos történetét a 40-es évektől napjainkig. Ismételve ajánljuk a közönség pártolásába ezen vállalatot. Ára az egész évfolyamnak előfizetés útján 3 frt, egyes füzeteké pedig 30 kr.

*) Felkérjük az országban lévő kath. tanító-egyesületek, espereskerületi tanítókörök elnökeit, jegyzőit, hogy az egyesület, illetőleg tanítókör rövid ismertetését a »Népnevelő» szerkesztőségéhez beküldeni sziveskedjenek. *Szerk.*

Az eddig megjelent füzetek tartalma: I. »Az ezredéves kiállítás» Gelléri Mórtól; II. »Nép-szerű építéstan» Vig Alberttől.

— **Beküldetett:** *Vezérkönyv a kath. népiskolák használatára előirt Mész, Petrovics-Schulcz-fele I. és II. olvasó és tankönyv módszeres kezeléséhez.* Kidolgozva olvasmány-tárgyalási mintaleczkékkel. Irta: *Schulcz Imre*. Ara: 60 kr. Megrendelhető szerzőnél *Pécsen*. Ajánljuk az osztatlan népiskolák tanítóinak figyelmébe a vezérkönyvet, melyből hasznos utmutatásokat meríthetnek az említett olvasókönyvek kezeléséhez.

Megjelent »Föld és Népi» cz. vállalatnak első vaskos kötete, mely *Amerikának* leírását foglalja magában. Az egész mű 90 füzetre fog terjedni; egy-egy füzet ára 30 kr. Megrendelést elfogad minden hazai könyvkereskedés. *Méhner Vilmos*, könyvkereskedő *Budapesten*.

Dr. Csillag Gyula, a budapesti tudományos egyetem r. k. tanára »Az iszákosság korlátozásáról» című művet adott ki, melyben a kérdést egy ethikai, mint nemzetgazdasági szempontból alaposan tárgyalja, kimutatva a pusztításokat melyeket az iszákosság úgy vállal-erkölessi, mint a gazdasági téren is okozni szokott s megjelölve az eszközöket, melyekkel annak elterjedését megakadályozni lehet. A hasznos mű, mely a lekipásztörök és tanítók figyelmére kiválóképen érdemes, 50 krért kapható *Budapesten* a *Pallas* irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál.

»*Patrona Hungariae*» czim alatt egy ismeretlenül maradni akaró társaság magyar nyelven havonként megjelenő lapocskák vállalatát indította meg, melynek első sorban az a célja, hogy olyanok kezébe is juttasson néha-néha vallásos érzületet és hitet felfrissítő olvasmányt, kik ilyent rendszeren nem olvasnak. Ezen cél elérésére szolgál a lapocskáknak különösen városi templomokban való ingyenes szétosztása. Az eddig megjelent lapocskák évek szerint füzetekbe szedettek, és eddig 3 füzet jelent meg. A havonként megjelenő lapocskák ára 100 példány 60 kr., egész évfolyamból (12 szám) 7 frt 20 kr.; 500 példány 3 frt, egész évfolyam 30 frt, 1000 példány 5 frt, egész évfolyam 50 frt. Megrendelések a *Szt.-István-Társulat ügynökségéhez* intézendők.

VEGYESEK.

A népoktatás a millenniumon. A millenniumi kiállítás népoktatási alesoportjának csoportbiztosai *Szathmáry György* miniszteri tanácsos elnökle alatt érdekes értekezletet tartottak. Többek közt az elnök tudomására hozta a csoportbiztosoknak, hogy úgy *Wlassics* miniszter, valamint a kiállítási igazgatóság hajlandó a minta-elemi iskolát és a mintakisdédóvót, melynek felállítása utóbb elejtették, létesíteni. *György Aladár* csoportbiztos bejelentette, hogy eddig részvételre mintegy 80

elemi iskola, 21 tanítóegyesület, s mintegy 15 magánfél jelentkezett. Szuppán Vilmos tudatta, hogy négy tanítóképző és 18 férfi-tanítóképző (köztük a nagyszabonyi ág.-ev. (szász) tanítóképző is), 9 felsőbb leányiskola, 35 felső nép- és polgári-leányiskola és 27 polgári fiúiskola bejelentette részvételét a kiállításon. Elhatározta a bizottsági ülés, hogy Torontálmegye abbéli ajánlatát, mikép a népoktatási kiállítás költségeihez 5000 frttal járul, ha Torontálmegye népoktatási kiállítását külön a torontálmegyei jelleg feitüntetésebe felveszik a kiállításba, ajánlólag terjeszti a csoportbizottság elé. Morlin Emil 30 kisdédvő kiállítási szándékát jelentette be. Elhatározták továbbá, hogy a kézügyességet tanító elemi-, felső nép- és polgári-iskolák kézügyességi kiállítása csoportosan, az illető iskolákkal kapcsolatosan lesz bemutatandó; a speciális kézügyességi iskolák ismét külön csoportosítva lesznek. Végül még ifjusági és népispolai könyvtár megvalósításának szükségét mondták ki.

Állami segítség gör. kath. iskoláknak. Az ungmegyei gör. katolikus felekezeti iskoláknál még most is sok olyan tanító működik, a kinek a fizetése nem éri el a 300 frt minimumot. A kultuszminiszter most a tanítói fizetések 300 frtra leendő kiegészítése céljából a következő ungmegyei gör. katolikus iskoláknak adott állami segítséget: a kaluzsainak 99 frtot, a nagy-szlatinainak 152 frtot, a német-pombainak 144 frtot, a bunkóczinak 48 frtot, az andrasóczinak 90 frtot, a luhinak 204 frtot, a rákóinak 53 frtot, a domasinainak 195 frtot, a cigányóczinak 192 frtot, a volyainak 166 frtot, a r.-pásztélyinak 210 frtot, az ó-sztuzsiczainak 132 frtot és a szuhinak 106 forintot.

Poroszországban, a közoktatásügyi miniszter intézkedése értelmében a tanítónók véglegesített alkalmazása férjhezmenetelük esetén az iskolai év végével megszűnik. Lám, ami nálunk inhumánus, az Poroszországban a művelt nyugoti államban nem deklaráltatik annak. Ezer ok szól a mellett, hogy a férjes tanítónók a tanítástól eltiltassanak. Végre is a nőnek sem hivatása, sem rendeltetése a családfenntartás.

Gyanus gyermekek. Lombroso tanár, a híres olasz fiziológus legujabban a néptanítókat oktatja rá, hogyan kell az iskolában a bűnügyi anthropológiának hasznát venni. Fölolvasásában, melyet pár nap előtt a turini tanítóegyletben tartott, elmondta Lombroso, hogy a 3-7 éves gyermekeknek nincs erkölcsi érzékük. Lopnak, verekednek, gyujtogatnak és mindenféle más gonoszsgót követnek el, a nélkül, hogy a legesekélyebb lelkifurdalást éreznék, mi több, az ilyen kis gyermekek még örömet is éreznék sikerült csínyekbe. Csak később, a nevelés behatása alatt tör utat a jobb gyermekeknél a morális érzék és derék

fiatal emberek lesznek belőlük. Ennek ellenkezője csak szórványosan észlelhető. Vannak gyermekek, a kik született gonosztevők és ezeknek az erkölcsi érzékük sohasem fejlődik ki. A szülők az ilyen diszpozíciót a gyermekek kritikus éveiben megállapítani képtelenek, erre — Lombroso szerint — egyedül csakis a tanítók volnának hivatva. De hát a tanítónak nagyon is sok gyermekkel van dolga és így a sok közül esupán a bűnügyi anthropologia segítségével ismerheti föl a ritka madarat: a született gonosztevőt Lombroso szükségesnek tartja, hogy a gyermekeket a népiskolákban figyeljék meg. A melyik gyermeknél a morális érzék hiányzik, azt olyan pályára kell adni mely legkevesebb alkalmat nyújt bűntényekre. Ily erkölcsi betegeknek a földmivelés leginkább alkalmas. Ha ennek daczára bűnbe esnének a bíró azonnal tudná, hogy kivel van dolga és gondoskodhatnék róla, hogy a született gonosztevőt a társadalomra ártalmatlanná tegye.

RÖVID HIREK. *Rehák Vincze,* a trenes-ri kegyes tanítórendi társház tagja, nyugalmazott gimnáziumi igazgató tanár, 66 éves korában, február 19-én meghalt Trenes-riben. Ö. v. f. n. — *A ceszprémi püspök* a keszi helyi gimnásiumnak 100 frtot adott. — *Az aradi tanítók* hangversenyt rendeztek, mely segélyalapjuk javára 300 frtot jövedelmezett. — *A budapesti tanítók* segélyegyesületének 34 ezer forint tőkéje van. — *A tanítók orsz. bizottsága* küldöttségileg köszöntö meg Perczel belügyminiszternek ama kijelentését, hogy a tanítókat alkalmazza anyakönyvvezetőkkül. Korán volt! — *Az állami tanítóképzők* nagy része most tölti be fenállásának 25-ik évét. Lesz tehát jubileum quantum satis! — *Márczius 15-ike az iskolákban.* A szabadsajtó kivivásának emlék-ünnepét, márczius 15-ikét, a főváros összes községi iskoláiban meg fogják ünnepelni s a tanács a nevezetes évfordulóra szabad napot engedett. Az iskolákban már most készülnek az ünnepre, melynek rendezésében részt vesznek a tanárok és a növendékek is. Több iskolában meg az ifjusági önképző-körök pályázatot irtak ki az ünnepi beszédekre és szavazatokra.

Szerkesztői üzenetek.

K. Gy. Sissó. Arra nincs törvény, néhol azonban szokásban van. — **P. F. Kistanító Káloz.** Esete ránk is szomorú benyomást gyakorolt. Ez is világosan igazolja, mennyire lejárt intézmény mai szervezetében az iskolaszék. Az elégtelt az ön számára közvetlen helyi egyházi hatósága nyomban megszerezhetné volna; a politikai hatóság mindenesetre oltalmába veendő alattomosan meghurczolt tanítói tekintélyét. — **T. J. Gáboltó.** A „Szent-István-Társulat“ alapszabályaiban feleletet talál. Küldtünk egy példányt. — **B. S. Rahó.** Hagyjuk meg az uniformist a katonák privilégiumának, foglalkozzunk e helyett nevelés- és oktatásügyi kérdésekkel. Van-e téren elég tenni valónk. — **Ó. L. S. Kéthely.** A társulat „könyvjegyzékét“ készséggel megküldjük. — **K. J. Gy. Diás.** Nem kapta meg levelünket? Sakk-talányt ez idő szerint nem közölhetünk. — **N. M. András-hida.** Igen, kapnak egyelőre hasábonkint egy forintot. — **B. M. Czuczortöltés és S. Moraván.** Köszönjük az ily időszerű dolgot örömmel közöljük. — **M. J. Predmér.** A kath. tanítók országos segélyalapja áldásosan teljesíti feladatát, tehát létezik. Legközelebb ismertetni fogjuk, mert látjuk, hogy bizony szükség van az ismertetésre. Tagdíjajukat küldjék be az egyházmegyei tanfelügyelőséghez. — **P. L. Szekeső.** Arról a kultuszminiszteriumban szerezhetünk értesülést Türellem. — **H. J. Récső.** Igen, a „Népnevelő“ a g. kath. tanítók is ingyen kapják. — **Többeknek.** Az ingyen-

példány nem a r. kath. iskola, hanem a r. k. tanító-czímén küldetik; ez azért van, hogy kellő időben közvetlen a tanító kezébe jusson a lap. — L. E., B. V., Sch. N. K. J. Az „Unio Catholica” ügyében, valamint a *bonyóka-bogyóért* tessék *Turkinyák Sándor* főgynökhez *Haburán pr. Mező-Laberez* fordulni. — Több kérdésre a jövő számban felelünk.

Felelős szerkesztők: **Ember Károly**
és **Dr. Zelliger Vilmos**

Pályázatok.

Abonyba kántorsegédi állásra sűrűsösen kerestetik egy, a kántorságot teljesen értő, szolid egyén. Havi fizetése a mosást leszámítva teljes ellátáson kívül 17 frt. Az agg főnök helyett minden ténykedés végzendő. Folyamodók ajánlataikat mielőbb **Viz Zoltán** plébános-helyettes nevére küldjék Abonyba. (Pest m.)

A **naszvadi** kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Jövedelme 60 kataszter hold szántóföld, rét és nádas, mit maga művelhet. Kataszteri jövedelme, az ingatlanoknak 331 frt 70 kr., az adót köteles fizetni. A hívektől munkaváltásig 60 frt. 84° pm roszot évenként értéke 160 frt. Ostyasütésért a templomtól 10 frt. stólától 30 frt. A kocsyától 4 öl keményfa, váltásigul 60 frt. mint tanító 105 frt. Egy osztályban köteles tanítani. Lakása áll: 3 szobából a szükséges mellék helyiségekkel; A pályázati határidő márczius 12-ike. A megválasztott állását május 1-én foglalhatja el, s lép javadalma élvezetébe. A folyamodványok a naszvadi iskolaszékre czimezve főt. **Jolkusházy Sándor** ur tót-magyar esperes-plébánoshoz küldendők.

Szepes-Podolin (vasúti állomás). A róm. kath. népiskolánál tanítói állomás jött üresedésbe, melyre magyarul-németül jól tudó, orgonajátékhöz is értő, róm. kath. erkölcsös tanító kerestetik. Díjlevele: törzsfizetés a városi pénztárból 100 frt; ismétlő iskoláért 60 frt; természetbeni lakás vagy 50 frt; 27-28 m² (8 öl) tűzifa házhoz szállítva 40 fittal; irodai átalány 4 frt; összesen 484 frt. Képesítőlevéllel, erkölcsi és működési bizonyítványokkal felszerelt és a városi róm. kath. iskolaszékre czimzett folyamodványok **Gallasz József** kerületi tanfelügyelő és gnezdai plébánoshoz márczius 14-ig küldendők. A választás Podolinban márczius 10-én délután 1 órakor lesz. Személyes megjelenés kívántatik. **Dr. Pirhalla Márton** iskolaszéki elnök. 1—2

Ajnácskői-Rozsnyói püspökség (Gömör vm.) róm. kath. elemi iskolába tanítóságra f. évi márczius 14-dikére pályázat hirdettek. Fizetés: 300 frt; lakás két szoba. A személyes meg nem jelenítés esetén az oklevél s egyéb bizonyítványok Sőregre küldendők **Findman István** esp.-plébános urhoz. U. p. Ajnácskő.

A **bessenyoí** kezdő és haladó osztály fitanítói két állomásra pályázat hirdettek. A kezdő osztály fitanító fizetése 400 frt előleges havi részletekben, két szobából álló lakás, konyha, éléskamra, pince. A haladó osztály fitanító fizetése 365 frt előleges havi részletekben, ismétlő oktatásért 50—55 frt, beiratáskor szedve a tanító által, két szobából álló lakás, konyha, kamra. Köteles a farskola-kertet kezelni, tanítványait az ojtásban tanítani. Okleveles tanítók felszerelt kérvényeiket a róm. kath. iskolaszékre czimezve márczius 10-ig alulirothoz küldjék. A választás márczius 14-én lesz. A tanítói állomás elfoglalási idejét az iskolaszék tudtul adandja. **Bessenyo.** Heves-megye 1895. február 20. **Szűcs József** iskolaszéki egyházi elnök.

A **gyanafalvi** (Vas megye) három osztályu róm. kath. népiskolához tanító kerestetik. Fizetése: 350 frt. butorozott szoba és tűzifa. Köteleessége: a II. és III. osztály vezetése, az ismétlők oktatását felváltva ellátni és a kántorokban nemcsak segédkezni, hanem önállóan is elvégezni. Tannyelv magyar-német. Folyamodványok f. évi február hó 28-ig alulirothoz küldendők **Gaspári Antal**, plébános, iskolaszéki elnök. 2—2

Tapsony (Somogy m.) róm. kath. iskolához okleveles vagy képezde végzett róm. kath. nőtlen segéd-

tanító kerestetik. Vagy okleveles nőtanító is elfogadtatik. Fizetése egy polgári évre ágynemű, mosás és világításon kívül teljes ellátás és 150 frt. Bizonyítványok alulirothoz küldendők a legrövidebb idő alatt. **Boronkay Gábor** plébános, iskolaszéki elnök.

Orosházan tavaly épült róm. kath. iskolához pályázat nyitattik. Tanítja az 1. és 2. vegyes osztályt és ismétlőket. Fizetése: júliusig havonként 32 frt s lakás; ekkor új pályázat nyitattik. Kántortanítói oklevél előny. Felszerelt kérvények: **Plébánia-hivatalhoz, Orosháza**, küldendők. Határidő márczius 4.

A **leányvári** (Esztergom-megye) kántortanítói állomásra márczius 4-dikére pályázat hirdettek. Javadalmazása: készpénzben 127 frt 38 kr.; stóla 20 frt; ismétlők oktatásáért 20 frt; ostyasütésért 2 frt; 14 hold (kataszteri) föld; párbér 20 hektó rozs; harangozásért 2 hektó bor; 22° köbméter fa; 2 szekér széna; lakása 2 szoba, konyha, kamra, istálló, kocsiszin, pince. Tartozik naponként a szent misén megjeleni és a lelkeszt a szent miséhez öltöztetni. Személyes megjelenés, magyar és német nyelv ismerete kívántatik. Folyamodványok **Pelczér Lipót** esperes-plébános urhoz Doroghra intézendők.

Az **Ipolykeszi-i** (Hont-m.) r. kath. kántortanítói állomásra márczius 21-ik napjára pályázat hirdettek. Javadalmazása: 4 hold szántó; 18 p. m. rozs, 5 p. m. buza; 2 öl fa; tandij mintegy 45 frt; iskolafűtésért a mindennapi iskolásoktól fejenként 50 kr., circa 20 frt; a hitközségtől 50 frt; ismétlőoktatásért 20 frt; ostyasütés és stóla fejében 15 frt. Az iskolaszékre czimzett folyamodványok főt. **Hottovinszky Károly** esperestanfelfelügyelő urhoz Balassagyarmatra intézendők.

Ujszászra (Pest megye) egy olyan kántorsegédet keresek, ki a kántorság minden teendőit önállóan tudja végezni. Fizetése: havonként 8 frt reggeli, ebéd, vacsora és mosással. Az állomás azonnal elfoglalható. **Balogh Kálnán** kántor.

Az **ó-szónyi** (Komárom-megye) róm. kath. segéd-kántortanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése: havonként 10 frt, a kántortanítónál élelmezés, egy butorozott szoba fűtéssel. Mosás, világítás és ágynemű nem adatik. Köteleessége: a III—VI osztályt önállóan vezetni, az ismétlőket tanítani, a kántorságban segédkezni. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények az ó-szónyi róm. kath. iskolaszék elnökségéhez küldendők.

A **párdányi** (Torontál-megye) négy osztályu róm. kath. hitközségi népiskola II. osztálya német-magyar tannyelvvél egy tanítóval betöltendő. Jövedelem: 420 frt. készpénzben, 50 frt lakás-átalány és 15 frt írószerekre. A megválasztott köteles ismétlő iskolát tartani, tornaszatort és fanemesítést tanítani és a kántori teendőkben segédkezni. Állását csak az iskolaév végével hagyhatja el. Pályázati határidő márczius 5. A kellőképen felszerelt folyamodványok az iskolaszékhez intézendők. 1—2

Fejkorpa elleni kenőcs! szabadalmazott találmány !!

Mely nemcsak a fejkorpa képződését, hanem a fejviszketegségét és hajhullást is megszünteti. — Férfiak és nők egyaránt használhatják.

**Utasítással mellékelve
egy tégely 1 forint, kisebb 60 kr.**

Aki 20 krral többet küld, annak bérmentve szállítja a feltaláló

Szabó Lajos.

Megrendelések **Csongrád-Mágocsra** intézendők.

Fejkorpa-kenőcsömet ismétlőadónak, különösen **fodrászoknak** bizományba ajánlom.